

INFORMACJA
O PORECZENIACH I GWARANCJACH UDZIELONYCH W
2001 ROKU PRZEZ SKARB PAŃSTWA, NIEKTÓRE OSOBY PRAWNE
ORAZ BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

WARSZAWA
2002

Spis treści

1. Streszczenie najważniejszych informacji. Konkluzje	1
2. Regulacje prawne dotyczące obowiązku sprawozdawczego	2
3. Zmiany w przepisach regulujących udzielanie poręczeń i gwarancji	3
3.1. Zmiany dokonane w roku 2001	3
3.2. Zmiany, które miały miejsce w roku 2000 ale skutkowały udzieleniem poręczenia lub gwarancji Skarbu Państwa w roku 2001	5
4. Poręczenia i gwarancje udzielone przez Skarb Państwa	6
4.1. Udzielone poręczenia i gwarancje.....	6
4.2. Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rok 2001	10
4.3. Dochody Skarbu Państwa.....	11
4.4. Niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa	11
4.5. Wydatki i należności Skarbu Państwa	14
4.6. Działania windykacyjne Skarbu Państwa	15
4.7. Inne rodzaje poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa przewidziane w ustawie z dnia 8 maja 1997 r.	16
5. Poręczenia i gwarancje udzielone przez niektóre osoby prawne	16
6. Poręczenia Banku Gospodarstwa Krajowego ze środków Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych	18
7. Informacja o liczbie i wartości akcji składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	20
8. Informacja o wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa	21

1. Streszczenie najważniejszych informacji. Konkluzje

1.1 Rola i znaczenie poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa w 2001 roku zwiększyła się w istotnym stopniu. Świadczy o tym fakt, że w 2001 roku poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa zostały udzielone na łączną kwotę 11.199.255.841 zł, podczas gdy w roku 2000 kwota ta wynosiła 4.027.495.369 zł. Wzrost ten spowodowany był przede wszystkim realizacją ustaw:

- ustawy z dnia 14 listopada 2001 r. o gwarancjach Skarbu Państwa dla przewoźników lotniczych (Dz. U. Nr 137, poz. 1532), na mocy której została udzielona gwarancja obejmująca odpowiedzialność przewoźników wykonujących przewozy lotnicze za szkody wobec osób trzecich związane z eksploatacją statków powietrznych, powstałe w wyniku wojny lub aktów terroru,

- ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe (Dz. U. Nr 84, poz. 948, z późn. zm.), umożliwiającej kontynuację procesu restrukturyzacji Polskich Kolei Państwowych przy wsparciu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa,

- ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. Nr 122, poz. 1310), na mocy której zostało udzielone największe w ujęciu kwotowym poręczenie Skarbu Państwa za PKO BP S.A., w związku z restrukturyzacją kredytów mieszkaniowych starego portfela.

1.2 Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji spłaty kredytów, wg stanu na dzień 31.12.2001 r., wynoszą 27.232.389.624 zł, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2000 o 36,9%. Przyczyną tego wzrostu było, wspomniane wcześniej, udzielenie wysokich kwotowo gwarancji i poręczeń.

Według oceny Ministerstwa Finansów z powyższej kwoty:

- 37,7% przypada na zobowiązania o niskim ryzyku ich spłaty przez Skarb Państwa,

- 29,0% przypada na zobowiązania o średnim ryzyku ich spłaty przez Skarb Państwa,

- 16,1% przypada na zobowiązania o podwyższonym ryzyku ich spłaty przez Skarb Państwa,

- 1,2% przypada na zobowiązania o wysokim ryzyku ich spłaty przez Skarb Państwa,

- 1,4% przypada na zobowiązania spłacane przez Skarb Państwa za kredytobiorców,

- 14,6% przypada na zobowiązania z tytułu udzielenia gwarancji „ubezpieczeniowej” obejmującej odpowiedzialność przewoźników wykonujących przewozy lotnicze na wypadek wojny lub aktów terroru.

Harmonogramy spłaty kredytów objętych poręczeniami i gwarancjami Skarbu Państwa, składających się na potencjalne, niewymagalne zobowiązania obejmują okres do 2022 r. Najwyższe potencjalne zobowiązania przypadają na lata 2002-2003 oraz w 2018 r. Strukturę zapadalności potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa w latach 2002-2006 podano w dalszej części niniejszej Informacji.

1.3 Należności z tytułu spłaty przez Skarb Państwa gwarantowanych i poręczonych kredytów wynoszą, wg stanu na dzień 31.12.2001 r., 1.642.269.633 zł, co oznacza spadek w stosunku do roku 2000 o 23,1%. Należności te w 63,3% powstały na skutek spłaty przez Skarb Państwa kredytów udzielonych na inwestycje centralne, poręczonych w dniu 9 listopada 1990 roku.

1.4 W 2001 r. Skarb Państwa poniósł wydatki na spłatę gwarantowanych i poręczonych zobowiązań w kwocie 199.176.909 zł. Większość wydatków, bo aż 77,1%, to wydatki poniesione z tytułu poręczeń udzielonych bankom kredytującym sektor górnictwa węgla kamiennego oraz sektor hutnictwa żelaza i stali. W roku 2000 wydatki na spłatę gwarantowanych i poręczonych zobowiązań Skarbu Państwa wyniosły 311.388.104 zł, z czego 81,6% dotyczyło powyższych dwóch sektorów.

1.5 Szczególną uwagę należy zwrócić na poręczenia i gwarancje udzielone w 2001 r. za Przedsiębiorstwo PKP S.A., umożliwiające prowadzenie reformy tego Przedsiębiorstwa dzięki pozyskaniu przez PKP S.A. środków finansowych m. in. na spłatę zaciąganych uprzednio zobowiązań oraz sfinansowanie restrukturyzacji zatrudnienia. Ryzyko finansowe związane z tymi poręczeniami i gwarancjami jest wysokie.

1.6 W celu zwiększenia roli Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych w Banku Gospodarstwa Krajowego wprowadzone zostały zmiany do ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. Nr 79, poz. 484, z późn. zm.), rozszerzające uprawnienia tego Banku w zakresie wspierania drobnej przedsiębiorczości.

2. Regulacje prawne dotyczące obowiązku sprawozdawczego

Udzielanie poręczeń i gwarancji to podejmowanie ryzyka finansowego, z reguły na rachunek przyszłych okresów. Art. 216 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego produktu krajowego brutto.

W związku z powyższym kontrola narastania zobowiązań z tytułu udzielanych poręczeń i gwarancji ma szczególne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa finansów publicznych.

Ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, w art. 46, nałożyła na Radę Ministrów obowiązek przedstawiania corocznie Sejmowi, w terminie właściwym do przedstawienia sprawozdania z wykonania budżetu państwa, informacji o:

- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Skarb Państwa,
- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez niektóre osoby prawne,
- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, ze środków Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych,
- liczbie i wartości akcji (udziałów) składających się na zasób majątkowy przeznaczony na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Obok obowiązków sprawozdawczych wynikających z ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, których wykonanie następuje w formie przedłożenia Sejmowi niniejszej Informacji, istnieją również obowiązki wprowadzone przez art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. b) i d), pkt 2 lit. b) i d) oraz przez art. 16 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.). Obowiązki te polegają na:

- ogłaszaniu kwot niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez podmioty sektora finansów publicznych,

- ogłaszaniu kwot niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,

- ogłaszaniu relacji łącznej kwoty państwowego długu publicznego powiększonej o kwotę przewidywanych wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez podmioty sektora finansów publicznych, do produktu krajowego brutto,

- ogłaszaniu relacji do produktu krajowego brutto łącznej kwoty długu Skarbu Państwa powiększonej o kwotę przewidywanych wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,

- podawaniu do publicznej wiadomości zbiorczych danych dotyczących ogółu operacji finansowych sektora finansów publicznych, obejmujących w szczególności dochody i wydatki, zobowiązania i należności, gwarancje i poręczenia,

- podawaniu do publicznej wiadomości wykazu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń, z wymienieniem podmiotów, których te poręczenia i gwarancje dotyczą.

Należy mieć na uwadze, że zakres wyżej wspomnianej sprawozdawczości jest różny od tego, jaki wynika z niniejszej Informacji. Do sektora finansów publicznych nie są bowiem zaliczane osoby prawne będące spółkami prawa handlowego oraz Bank Gospodarstwa Krajowego. Obowiązki wynikające z ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych są wykonywane w formie stosownych obwieszczeń.

Zaprezentowane w poniższym opracowaniu dane liczbowe wskazują, że omawiana problematyka powinna podlegać stałej kontroli z uwagi na wysoki poziom potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji. Poręczenia i gwarancje państwowych osób prawnych stanowią, w większości przypadków, margines ich działalności.

3. Zmiany w przepisach regulujących udzielanie poręczeń i gwarancji

3.1. Zmiany dokonane w roku 2001

3.1.1 Zmiany ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne:

- W 2001 r. w oparciu o ustawę z dnia 6 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. Nr 81, poz. 876) została przeprowadzona nowelizacja ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne. Celem w/w nowelizacji jest zwiększenie efektywności działania Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych w BGK, co ma prowadzić do

maksymalnego wykorzystania jego kapitału oraz umocnienia jego roli w promowaniu rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.

Dla realizacji powyższych zamierzeń ustawodawca rozszerzył katalog celów, na które mogą być przeznaczone środki Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych, przede wszystkim o zakup towarów przez małe i średnie przedsiębiorstwa, tworzenie nowych miejsc pracy oraz finansowanie kontraktów eksportowych. BGK uzyskał również instrumenty wspierania lokalnych instytucji poręczeniowych poprzez stworzenie systemu regwarancji stanowiących zabezpieczenie spłaty poręczeń udzielanych przez lokalne i regionalne fundusze poręczeń kredytowych oraz możliwość obejmowania lub nabywania akcji lub udziałów lokalnych i regionalnych funduszy poręczeniowych. Zasadnicze rozszerzenie oferty Funduszu związane jest także z możliwością objęcia poręczeniami i gwarancjami BGK zobowiązań z tytułu emisji obligacji np. komunalnych.

- Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 3 lutego 2001 roku o zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego i ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. Nr 16, poz. 167), do ustawy z dnia 8 maja 1997 roku o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne wprowadzono zapisy umożliwiające udzielanie:

- poręczeń lub gwarancji Skarbu Państwa spłaty kredytów, pod warunkiem przeznaczenia objętego nimi kredytu na zasilenie Krajowego Funduszu Mieszkaniowego w Banku Gospodarstwa Krajowego (art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne),

- poręczeń wykonania zobowiązań wynikających z obligacji, pod warunkiem przeznaczenia środków pochodzących z emisji na zasilenie Krajowego Funduszu Mieszkaniowego w Banku Gospodarstwa Krajowego (art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne).

Powyższe regulacje ustawowe umożliwiają zasilenie Krajowego Funduszu Mieszkaniowego ze źródeł pozabudżetowych, a tym samym stwarzają możliwość utrzymania aktywności BGK w dziedzinie wspierania budownictwa mieszkaniowego.

3.1.2 W roku 2001 wprowadzono także zmiany w zakresie przepisów tworzących prawne podstawy funkcjonowania systemu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa, przede wszystkim poprzez uchwalenie ustaw szczególnych w stosunku do ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne. Były to następujące ustawy:

- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali (Dz. U. Nr 111, poz. 1196). Art. 13 ustawy przewiduje wsparcie procesu restrukturyzacji sektora hutnictwa żelaza i stali poprzez możliwość udzielania poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa spłaty zobowiązań wynikających z zaciąganych przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. kredytów lub wyemitowanych przez tę Agencję obligacji. Przewidywane jest przeznaczenie pozyskiwanych w ten sposób środków finansowych na restrukturyzację, w szczególności poprzez wykup przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. zobowiązań podmiotów sektora hutniczego (w tym

zobowiązań wobec ZUS z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenia zdrowotne). Ustawa daje Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. swobodę w wyborze instrumentów finansowych (zaciągnięcie kredytów lub emisja obligacji), które zostaną wykorzystane do pozyskania przez nią środków na wykup restrukturyzowanych zobowiązań.

Ponadto, zgodnie z ustawą, w zamian za wykupione w wyniku restrukturyzacji zobowiązania „Polskich Hut Stali” S.A., Spółka ta wyda Agencji (po wyrażeniu zgody ministra właściwego do spraw gospodarki) przede wszystkim: nieruchomości, rzeczy ruchome, akcje, udziały będące własnością PHS S.A.. W przypadku, gdy wartość rynkowa wydanych Agencji składników majątkowych PHS S.A. będzie niższa od kwoty dokonanego wykupu zobowiązań, Agencja w ramach rekompensaty otrzyma od PHS S.A. akcje w podwyższonym kapitale zakładowym PHS S.A., wycenione według wartości rynkowej. Zabezpieczenie wiarygodności Skarbu Państwa z tytułu udzielonego poręczenia lub gwarancji stanowić będzie w szczególności ustanowienie na rzecz Skarbu Państwa zabezpieczeń na majątku przejętym przez Agencję od PHS S.A. Źródłem wykupu przez Agencję obligacji lub spłaty zaciąganych przez nią kredytów mogą być środki pochodzące ze sprzedaży przez Agencję majątku i akcji „Polskich Hut Stali” S.A.

- Ustawa uchwalona w dniu 14 listopada 2001 r. o gwarancjach Skarbu państwa dla przewoźników lotniczych (Dz. U. Nr 137, poz. 1532). Konieczność uchwalenia w/w ustawy powstała w związku z aktami terroru, jakie miały miejsce na terenie USA w dniu 11 września 2001 r. i w konsekwencji zaprzestaniem ubezpieczania przez reasekuratorów ubezpieczeniowych krajowych przewoźników lotniczych od ryzyk wojennych i aktów terroru wobec osób trzecich powyżej kwoty szkody w wysokości 50.000.000 USD. Brak ochrony ubezpieczeniowej oznaczał dla krajowych przedsiębiorstw lotniczych ryzyko zaprzestania działalności operacyjnej od 24 września 2001 roku. Dotyczyło to m.in. następujących przewoźników: PLL LOT S.A., White Eagle Aviation S.A., EuroLOT. W przypadku dochodzenia odszkodowań od spółki PLL LOT S.A. przed sądami amerykańskimi istniało ryzyko odpowiedzialności Skarbu Państwa jako akcjonariusza. Dla polskich przewoźników lotniczych taka sytuacja oznaczała również złamanie umów leasingowych z właścicielami eksploatowanych samolotów, co mogło spowodować wypowiedzenie tych umów, a w konsekwencji odebranie samolotów przewoźnikom.

Ostatecznie ustawa, której czas obowiązywania upływa 30 czerwca 2002 r. zażegnała wszelkie niebezpieczeństwa, o których mowa powyżej.

Powyższe zmiany ustawowe dotyczące restrukturyzacji hutnictwa oraz systemu poręczeń opartego o Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych wywierają wpływ na udzielane poręczenia i gwarancje dopiero w roku bieżącym.

3.2 Zmiany, które miały miejsce w roku 2000 ale skutkowały udzieleniem poręczenia lub gwarancji Skarbu Państwa w roku 2001

- Ustawa z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”.

Wskazana powyżej ustawa przewiduje program działań mających na celu restrukturyzację PKP, w tym również finansową, a także prywatyzację przedsiębiorstwa.

Zakłada ona, iż w latach 2001 – 2002 PKP S.A. może zaciągnąć kredyty oraz emitować obligacje, które mogą zostać poręczone lub zagwarantowane przez Skarb Państwa.

- Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych.

Ustawa określa zasady i warunki udzielania bankom poręczeń spłaty kredytów mieszkaniowych, udzielonych spółdzielniom mieszkaniowym, spłacanych na warunkach określonych w ustawie z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 5 z 1996 r., poz. 32, z późn. zm.).

Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych jest uzasadnione pilną potrzebą restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych, których w okresie od 1965 r. do 1992 r. banki udzielały spółdzielniom mieszkaniowym na warunkach określonych w uchwałach Rady Ministrów. Udzielanie kredytów mieszkaniowych było jedną z metod realizacji polityki mieszkaniowej państwa w ówczesnym czasie, którą charakteryzował szeroki zakres wspierania budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego. Dotyczyło to kredytów długoterminowych, o stałym, niskim oprocentowaniu, powiązanych z dopłatami z budżetu do oprocentowania pobieranego przez bank oraz z systemem umorzeń w ciężar budżetu państwa części kredytu wraz z odsetkami.

Do 1987 r. kredytów mieszkaniowych udzielał NBP, później wydzielono je i przekazano PKO BP. Obecnie kredyty te znajdują się w aktywach 9 banków, przy czym znakomita ich większość - w PKO BP S.A.

4. Poręczenia i gwarancje udzielone przez Skarb Państwa

4.1 Udzielone poręczenia i gwarancje

W 2001 roku udzielono poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 11.199.255.841 zł.

Wykaz poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa udzielonych w 2001 r. przedstawia poniższa tabela:

Kredytobiorca/ Wnioskodawca	Kredytodawca	Kwota objęta poręczeniem lub gwarancją	Uchwała Rady Ministrów nr, data	Data podpisania umowy poręczenia/ gwarancji	Organ udzielający poręczenia/ gwarancji
Gwarancje zagraniczne		w zł			
Miasto Stołeczne Warszawa	Europejski Bank Inwestycyjny	289 695 000	39/2000 z dnia 30.05.2000	28.06.2000	Rada Ministrów
Polskie Koleje Państwowe S.A.	Konsorcjum Banków z Bankiem Handlowym w	759 229 500	42/2001 z dnia 30.04.2001	07.05.2001	Rada Ministrów

	Warszawie S.A. jako Agentem Kredytu				
Polskie Koleje Państwowe S.A.	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju	556 664 400	43/2001 z dnia 30.04.2001	31.05.2001	Rada Ministrów
Razem gwarancje zagraniczne		1 605 588 900			
Poręczenia krajowe		w zł			
Polskie Koleje Państwowe S.A.	Bank Śląski S.A. w Katowicach	359 000 000	141/2001 z dnia 20.09.2001	21.09.2001	Rada Ministrów
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	-	5 100 638 791	-	03.08.2001	Minister Finansów
Razem poręczenia krajowe		5 459 638 791			
Gwarancja obejmująca odpowiedzialność przewoźnika wykonującego przewozy lotnicze za szkody wobec osób trzecich	-	4 130 500 000	-	24.09.2001	Minister Finansów
Poręczenie wypłaty odszkodowania za zniszczony, uszkodzony lub skradziony eksponat wystawowy dla Muzeum Narodowego w Poznaniu, w związku z wystawą „Wokół Stradivariususa”	-	3 528 150	128/2001 z dnia 13.09.2001	08.10.2001	Rada Ministrów
Ogółem poręczenia i gwarancje		11 199 255 841			

*Kwoty gwarancji udzielonych w walutach obcych zostały przeliczone wg średnich kursów walut NBP obowiązujących w dniu podpisania umowy gwarancji.

Na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997 roku o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, w 2001 roku udzielono jednej gwarancji Skarbu Państwa spłaty kredytu zaciągniętego przez Miasto Stołeczne

Warszawa, w Europejskim Banku Inwestycyjnym, w wysokości 45.000.000 EUR na częściowe finansowanie przedsięwzięcia inwestycyjnego pn.: „Oczyszczalnia Ścieków POŁUDNIE”.

Ustawa z dnia 8 września 2000 roku o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”, w art. 32 ust. 6 przewiduje możliwość udzielenia przez Radę Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w imieniu Skarbu Państwa, poręczenia lub gwarancji spłaty kredytu za PKP lub PKP S.A. W art. 32 ust. 5 w/w ustawa przewiduje możliwość udzielania przez Radę Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych poręczenia lub gwarancji spłaty zobowiązań PKP S.A. wynikających z obligacji.

Środki z kredytów zaciągniętych przez PKP S.A., wykazanych w powyższej tabeli, zostały wykorzystane na cele określone w art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2000 roku o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”. Zgodnie z przepisami tej ustawy kredyty stanowią alternatywną, wobec obligacji, formę finansowania reformy PKP, a także mogą być spłacane ze środków pochodzących z emisji obligacji. Emisję obligacji PKP S.A. planuje przeprowadzić w 2002 r. i z jej środków spłacić zobowiązania z tytułu kredytów zaciągniętych w Konsorcjum Banków z Bankiem Handlowym w Warszawie S.A. jako Agentem Kredytu oraz w Banku Śląskim S.A. w Katowicach („finansowanie pomostowe”).

Art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2000 roku o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” brzmi, jak następuje:

„Środki pochodzące z emisji obligacji (...) mogą być przeznaczone, z zastrzeżeniem ust. 4¹ i ust. 13², wyłącznie na:

1) w pierwszej kolejności - spłatę kredytów bankowych wraz z odsetkami od tych kredytów oraz innymi kosztami, o których mowa w ust. 6, z wyjątkiem kredytów, o których mowa w ust. 10³,

2) świadczenia przedemerytalne dla osób zwolnionych z PKP w 2000 r., wypłacane w latach 2000-2001, jednorazowe odprawy pieniężne dla pracowników zwalnianych w latach 2000-2002 z podmiotów wymienionych w art. 48⁴, jednorazowe szkolenia, doradztwo zawodowe i społeczne dla pracowników, o których mowa w art. 56 ust. 1⁵, oraz świadczenia socjalne z tytułu udzielonego urlopu kolejowego - w kwocie do 1.100.000.000 zł,

---

¹ Art. 32 ust. 4 ustawy stanowi, że: „W razie niewykorzystania środków finansowych w ramach poszczególnych zadań określonych w ust. 2 pkt 2-8, upoważnia się ministra właściwego do spraw transportu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, do ich przesuwania w ramach tych zadań.”

² Art. 32 ust. 13 ustawy stanowi, że: „Ze środków pochodzących z emisji obligacji (...) oraz kredytów (...) mogą być spłacone kredyty bankowe wraz z odsetkami od tych kredytów i innymi kosztami, udzielone PKP po dniu 7 września 1999 r. przez banki krajowe i zagraniczne lub zagraniczne instytucje finansowe, przeznaczone na realizację celów, o których mowa w ust. 2 pkt 2-7.”

³ Art. 32 ust. 10 stanowi, że: „Jeżeli kredyt (...) udzielony przez bank zagraniczny lub zagraniczną instytucję finansową, na cele określone w ust. 2 pkt 2-8, jest kredytem o terminie spłaty dłuższym niż rok, to wartość nominalna obligacji przewidzianych do emisji (...) ulega pomniejszeniu.”

⁴ Art. 48 ustawy określa grono pracowników uprawnionych do uzyskania jednorazowej odprawy pieniężnej.

⁵ Art. 56 ust. 1 ustawy określa możliwość skierowania pracowników w okresie wypowiedzenia na jednorazowe szkolenie w celu zmiany kwalifikacji.

3) spłatę zobowiązań oraz zapewnienie ciągłości procesu eksploatacyjnego, w tym zakup materiałów i usług, zakupy i remonty kolejowych pojazdów szynowych, modernizację urządzeń związanych z ruchem kolejowym i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym inwestycje - w kwocie do 1.450.000.000 zł, w tym:

a) spłatę zobowiązań wobec przedsiębiorstw utworzonych z zakładów i jednostek organizacyjnych wydzielonych z PKP w okresie od dnia 1 lipca 1991 r. do dnia 31 grudnia 1993 r. oraz zakup usług od tych przedsiębiorstw - w kwocie do 450.000.000 zł,

b) spłatę zobowiązań wobec przedsiębiorstw energetycznych oraz zakup energii i paliwa trakcyjnego - w kwocie do 300.000.000 zł,

c) spłatę zobowiązań eksploatacyjnych i inwestycyjnych związanych z modernizacją urządzeń ruchu kolejowego i bezpieczeństwem tego ruchu oraz zakupy kolejowych pojazdów szynowych - w kwocie do 700.000.000 zł,

4) pokrycie zobowiązań głównych według stanu na dzień 31 grudnia 1998 r. z tytułu zobowiązań publicznoprawnych oraz zakupu materiałów i usług, w szczególności leków i środków opatrunkowych, jednostek kolejowej służby zdrowia, wydzielonych z PKP w celu utworzenia z nich samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej - w kwocie do 45.000.000 zł,

5) pokrycie kosztów usług świadczonych przez doradców prywatyzacyjnych dla PKP S.A. - w kwocie do 6.000.000 zł,

6) pokrycie kosztów emisji obligacji, z wyjątkiem kosztów wykupu obligacji oraz płatności z tytułu odsetek lub dyskonta,

7) spłatę zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne w części finansowanej przez ubezpieczonych oraz ubezpieczenie zdrowotne wraz z odsetkami - w kwocie do 420.000.000 zł,

8) dofinansowanie deficytowych regionalnych przewozów pasażerskich wykonywanych przez PKP lub PKP S.A. - w kwocie do 800.000.000 zł, w tym: w roku 2001 - w kwocie do 500.000.000 zł i w roku 2002 - w kwocie do 300.000.000 zł.”

Poręczenia i gwarancje udzielane w ramach programu restrukturyzacji PKP obciążone są wysokim ryzykiem przekształcenia się w wypłaty z budżetu państwa. Środki na spłatę kredytów i obligacji PKP S.A. mają pochodzić ze sprzedaży zbędnego majątku tej spółki oraz z prywatyzacji spółek zależnych.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 29 listopada 2000 roku o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych, która określa zasady i warunki udzielania bankom poręczeń Skarbu Państwa spłaty kredytów mieszkaniowych, udzielonych spółdzielniom mieszkaniowym, spłacanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, udzielone zostało poręczenie Skarbu Państwa spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych obciążających spółdzielnie mieszkaniowe na rzecz Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Poręczenie to zostało udzielone w wysokości 5.100.638.791 zł. Pozytywnym następstwem przyjęcia ustawy było zmniejszenie się kwot niespłaconych przez kredytobiorców. Jest to efekt restrykcyjnych przepisów dotyczących regresu Skarbu

Państwa wobec tych kredytobiorców, za których Skarb Państwa, jako poręczyciel, zmuszony był spłacać kredyty.

W dniu 24 września 2001 roku Minister Finansów udzielił gwarancji obejmującej odpowiedzialność przewoźnika wykonującego przewozy lotnicze za szkody wobec osób trzecich, związane z eksploatacją statków powietrznych, powstałe w wyniku wojny lub aktów terroru, o ile wartość szkody przewyższa kwotę 50.000.000 USD. Łącznie wartość udzielonej gwarancji wynosi 1.000.000.000 USD i została udzielona do dnia 31 października 2001 roku.

W związku z brakiem poprawy sytuacji na rynku przewoźników lotniczych Minister Finansów w dniu 31 października 2001 roku przedłużył udzieloną gwarancję, na tych samych warunkach, do dnia 30 listopada 2001 roku.

W dniu 30 listopada 2001 roku weszła w życie ustawa z dnia 14 listopada 2001 roku o gwarancjach Skarbu Państwa dla przewoźników lotniczych. Usankcjonowała ona prawnie poprzednie decyzje podejmowane w stanie wyższej konieczności. Gwarancje udzielone na podstawie tej ustawy wygasają w dniu 30 czerwca 2002 roku.

W związku z powyższym w dniu 30 listopada 2001 roku zawarto umowy gwarancji z następującymi spółkami: Polskimi Liniami Lotniczymi LOT S.A., EuroLOT S.A. White Eagle Aviation S.A., a następnie w dniu 28 grudnia 2001 roku zawarto umowę z Heliseco Sp. z o.o.

Odpowiedzialność Skarbu Państwa, jako Gwaranta, z tytułu gwarancji udzielonych na podstawie powyższych umów ograniczona jest do równowartości kwoty 1.000.000.000 USD (co na dzień 24 września 2001 roku stanowiło 4.130.500.000 zł według Tabeli kursów średnich z dnia 21 września 2001 roku Nr 184/A/NBP/2001), przy czym kwota, do której ogranicza się odpowiedzialność Gwaranta dotyczy łącznie wszystkich gwarancji udzielonych przewoźnikom lotniczym na podstawie w/w ustawy o gwarancjach Skarbu Państwa dla przewoźników lotniczych.

W dniu 8 października 2001 roku udzielono na rzecz miasta Cremona poręczenia Skarbu Państwa wypłaty odszkodowania z tytułu zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży nie ubezpieczonych eksponatów składających się na wystawę „Wokół Stradivariusa”, zorganizowaną przez Muzeum Narodowe w Poznaniu. Poręczenie to zostało udzielone do wysokości 926.875 EUR i obowiązywało do dnia 20 grudnia 2001 roku, bez skutków finansowych dla budżetu państwa.

4.2 Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rok 2001

Zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 8 maja 1997 roku o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne łączną kwotę, do wysokości której mogą być udzielane przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancje, określa corocznie ustawa budżetowa, z wyodrębnieniem kwoty, do wysokości której mogą być udzielane gwarancje naprawienia szkód.

W ustawie budżetowej na rok 2001 limit gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa został ustalony na 15.000.000.000 zł, w tym limit gwarancji naprawienia szkód – 1.000.000.000 zł.

W 2001 roku, na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne oraz innych ustaw szczególnych, udzielono poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 11.199.255.841 zł, co stanowi wykorzystanie limitu zaplanowanego na 2001 rok w 74,66 %.

4.3 Dochody Skarbu Państwa

W zakresie dochodów Skarbu Państwa w 2001 roku nie było żadnych wpływów z tytułu opłat prowizyjnych od udzielonych poręczeń i gwarancji.

Brak wpływów z tytułu opłat prowizyjnych wynika z faktu, iż poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa w 2001 roku były udzielone głównie na podstawie ustaw zwalniających podmioty ubiegające się o udzielenie gwarancji lub poręczenia Skarbu Państwa z obowiązku wnoszenia opłaty prowizyjnej. W związku z tym zwiększona kwota zobowiązań gwarantowanych i poręczanych nie przekłada się na zwiększenie wpływów budżetowych z tytułu opłat prowizyjnych.

Natomiast opłata prowizyjna z tytułu w/w gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez Miasto Stołeczne Warszawa w Europejskim Banku Inwestycyjnym została wniesiona w 2000 roku.

4.4 Niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji, to znaczy łączna kwota ewentualnych wypłat w przypadku, gdyby kredytobiorcy nie wywiązali się ze spłaty poręczonych lub gwarantowanych kredytów, wynosiły na dzień 31.12.2001 r.:

- z tytułu poręczeń spłaty kredytów krajowych:	12.023.698.518 zł,
- z tytułu gwarancji spłaty kredytów zagranicznych:	11.222.391.106 zł,
- z tytułu gwarancji dla przewoźników lotniczych:	3.986.300.000 zł,
łącznie z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa:	27.232.389.624 zł,
co oznacza wzrost w stosunku do 2000 r. o 36,9%.	

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania z tytułu poręczeń spłaty kredytów krajowych w 53,6% dotyczą poręczeń spłat kredytów udzielonych na realizację inwestycji centralnych w dniu 9 listopada 1990 roku.

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wg stanu na dzień 31.12.2001 r., z wyszczególnieniem największych kwotowo pozycji, prezentuje następujące zestawienie:

Kredytobiorca	Kwota potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa w zł
Poręczenia krajowe	
Elektrownia „Opole” S.A. w Brzeziu k/Opola	6 181 794 251
Spółdzielnie mieszkaniowe	4 698 740 759
Polskie Koleje Państwowe S.A. w Warszawie	353 785 921
KWK „Budryk” S.A. w Ornontowicach	246 102 900
Walcownia Rur „Jedność” Sp. z o.o. w Siemianowicach Śląskich	190 114 132
Huta „Ostrowiec” S.A. w Ostrowcu	105 662 662
Huta im. T. Sendzimira S.A. w Krakowie	105 510 086
Laboratorium Frakcjonowania Osocza Sp. z o.o. w Mielcu	59 874 579

Pozostałe poręczenia	82 113 228
Ogółem poręczenia	12 023 698 518
Gwarancje zagraniczne	
Polskie Koleje Państwowe S.A. w Warszawie	3 562 111 312
Autostrada Wielkopolska S.A.	2 805 590 265
Elektrownia Turów S.A. w Bogatyni	932 199 813
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie	764 099 059
Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. w Warszawie	578 669 810
Telekomunikacja Polska S.A. w Warszawie	525 378 783
Miasto Warszawa	268 818 866
Stołeczne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Warszawie	185 739 869
Pozostałe gwarancje	1 599 783 329
Ogółem gwarancje zagraniczne	11 222 391 106
Gwarancja udzielona przewoźnikom wykonującym przewozy lotnicze	3 986 300 000
Ogółem potencjalne zobowiązania	27 232 389 624

*Kwoty zobowiązań wyrażonych w walutach obcych zostały przeliczone wg Tabeli Kursów Średnich NBP Nr 252/A/NBP/2001 z dnia 31.12.2001 r.

Ministerstwo Finansów prowadzi ocenę ryzyka dokonania spłaty za kredytobiorcę poręczonego lub gwarantowanego kredytu. Prawdopodobieństwo wykonania potencjalnych zobowiązań (wyплаты) z tytułu udzielonego poręczenia lub gwarancji jest szacowane za pomocą „Systemu punktowej oceny ryzyka wypłat przez Skarb Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń”.

System uwzględnia konieczność oceny finansowej i pozafinansowej oraz służy standaryzacji kryteriów oceny średnio- i długoterminowego ryzyka. Skonstruowany jest analogicznie do istniejących w bankach komercyjnych systemów oceny ryzyka kredytowego.

Ocena ryzyka polega na oszacowaniu wiarygodności finansowej podmiotu, który zaciągnął poręczony lub gwarantowany kredyt. W konsekwencji ustala się prawdopodobieństwo utraty przez dany podmiot zdolności do spłaty swoich zobowiązań kredytowych.

W oparciu o „System punktowej oceny ryzyka wypłat przez Skarb Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń” dokonano podziału potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa na 5 kategorii:

a) zobowiązania o niskim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka [0-30%]);

b) zobowiązania o średnim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka (30-50%));

c) zobowiązania o podwyższonym ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka (50-80%));

d) zobowiązania o wysokim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka (80-100%));

e) zobowiązania spłacane za kredytobiorców przez Skarb Państwa (wsp. ryzyka =100%), dotyczą one w większości podmiotów realizujących dawne inwestycje centralne, za które poręczeń udzielono w 1990 r. i które utraciły zdolność płatniczą, w

związku z czym Skarb Państwa podjął obsługę poręczonych lub gwarantowanych kredytów.

Kategoria ryzyka	Przedział ryzyka	Kwota potencjalnych zobowiązań (w zł)		Udział w sumie potencjalnych zobowiązań	
		31.12.2000	31.12.2001	31.12.2000	31.12.2001
I-niskie	[0-30%]	6 523 572 591	10 280 837 222	32,8%	37,7%
II-średnie	(30-50%)	2 166 113 914	7 891 492 616	10,9%	29,0%
III-podwyższone	(50-80%)	10 390 029 550	4 371 258 201	52,2%	16,1%
IV-wysokie	(80-100%)	432 200 429	333 106 942	2,2%	1,2%
V-wypłaty	100%	382 514 856	369 394 643	1,9%	1,4%
Gwarancja udzielona przewoźnikom lotniczym	-	-	3 986 300 000	-	14,6%
Razem	-	19 894 431 340	27 232 389 624	100,0%	100,0%

Strukturę zapadalności potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa w poszczególnych latach przedstawiono w Załączniku do niniejszej Informacji.

Prace analityczne, których efekt stanowią wspomniane wyżej zestawienia, są punktem do sporządzenia długoterminowej prognozy wydatków budżetowych z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa w latach następnych (2002-2022).

Kwota przewidywanych wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa stanowi jeden ze składników branych pod uwagę przy obliczaniu rocznej relacji państwowego długu publicznego do PKB. Według stanu na 31.12.2001 r., relacja przewidywanych wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa do PKB za 2001 r. wynosi 1,29%.

		Kwota przewidywanych wypłat do 2022 r. (w zł)		Współczynnik ryzyka dla całego portfela	
		31.12.2000	31.12.2001	31.12.2000	31.12.2001
Wg prognozy na dzień					
Razem		9 385 721 493	9 336 588 379	47,2%	34,3%
w tym:	poręczenia	4 535 194 968	4 254 118 979	55,9%	35,4%
	gwarancje	4 850 526 525	5 082 469 400	41,2%	33,4%

W 2002 r. krótkoterminowe ryzyko wydatków budżetowych z tytułu spłaty kredytów objętych poręczeniami i gwarancjami Skarbu Państwa wynosi 21,2%.

W 2001 r. spadła zarówno kwota przewidywanych wypłat jak i długoterminowy współczynnik ryzyka dla całego portfela. Wpływ na ten spadek miało w dużej mierze przyjęte ryzyko zerowe dla udzielonej w 2001 r. gwarancji „ubezpieczeniowej” dla przewoźników lotniczych wykonujących przewozy lotnicze (udzielonej na wypadek wojny lub aktów terroru). Gwarancja ta nie jest jednak klasyfikowana wg systemu punktowej oceny ryzyka, w przeciwieństwie do pozostałych poręczeń i gwarancji. Współczynnik ryzyka dla portfela gwarancji i poręczeń bez uwzględnienia w nim zobowiązań wynikających z tej gwarancji wyniósłby 41%, podczas gdy w roku

poprzednim współczynnik ten wynosił 47,2%. Ponadto w 2001 r. część zobowiązań obarczonych podwyższonym ryzykiem została przekwalifikowana na średnie ryzyko.

4.5 Wydatki i należności Skarbu Państwa

W 2001 r. Minister Finansów spłacił ze środków budżetu państwa:

- kwotę 122.332.257 zł, z tytułu poręczeń krajowych,
- kwotę 76.844.652 zł, z tytułu gwarancji zagranicznych,

łącznie 199.176.909 zł, co oznacza spadek wydatków z tego tytułu w stosunku do 2000 r. o 36%.

Wykaz płatności dokonanych w 2001 roku ze środków budżetowych na spłatę gwarantowanych i poręczonych kredytów bankowych przedstawia poniższa tabela:

Gwarancje zagraniczne	
Dłużnik	Kwota wypłat w zł
Polskie Koleje Państwowe S.A.	37 254 197
Huta Katowice S.A.	35 937 938
Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A.	3 132 409
Pozostali dłużnicy	520 108
Razem	76 844 652
Poręczenia krajowe	
Dłużnik	Kwota wypłat w zł
Kopalnia Węgla Kamiennego "Budryk" S.A."	117 662 600
Pozostali dłużnicy	4 669 657
Razem	122 332 257

Należności regresowe Skarbu Państwa, powstałe w wyniku spłaty poręczonych lub zagwarantowanych kredytów, wg stanu na dzień 31.12.2001 r., wynoszą:

- 1.555.428.375 zł z tytułu poręczeń spłaty kredytów krajowych,
- 86.841.258 zł z tytułu gwarancji spłaty kredytów zagranicznych.

Należność wobec PKP S.A. powstała w wyniku dokonania przez Skarb Państwa spłaty kredytu objętego gwarancją. Została ona uregulowana przez PKP S.A. w styczniu 2002 r.

Łącznie należności Skarbu Państwa z tytułu poręczeń i gwarancji, wg stanu na dzień 31.12.2001 r., wyniosły 1.642.269.633 zł.

Kwota powyższa stanowi 6,0% łącznych, potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji. Spadek należności ogółem w stosunku do roku 2000 wyniósł 23,1%. Główną przyczyną zmniejszenia ogólnej kwoty należności jest redukcja wierzytelności Skarbu Państwa wobec Kopalni Węgla Kamiennego "Budryk" S.A.", zgodnie z warunkami zawartego układu sądowego.

Należności Skarbu Państwa w 63,3% powstały na skutek spłaty przez Skarb Państwa kredytów udzielonych na realizację inwestycji centralnych.

Dane liczbowe informujące o stanie należności Skarbu Państwa powstałych w wyniku spłaty ze środków budżetu państwa poręczonych lub gwarantowanych kredytów, wg stanu na dzień 31.12.2001 r., z wyszczególnieniem największych kwotowo pozycji, przedstawia poniższa tabela:

Dłużnik	Kwota należności Skarbu Państwa w zł
Kopalnia Węgla Kamiennego "Budryk" S.A. w Ornontowicach	239 292 974
Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Sosnowcu	234 500 017
FSM-Wytwórnia Wyrobów Różnych S.A. w Bielsku-Białej	227 529 722
Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów w Katowicach	206 568 067
Huta Baildon S.A. w Katowicach	140 072 367
Kombinat PZL „Hydral” S.A. we Wrocławiu	93 509 341
Przedsiębiorstwo Przemysłu Zbożowego "PZZ" w Lubyczy Królewskiej	87 852 419
Grudziądzkie Zakłady Przemysłu Gumowego „Stomil” S.A. w Grudziądzu	85 497 528
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o w Gdyni	68 061 026
Pozostali dłużnicy	259 386 172
Razem	1 642 269 633

W powyższej kwocie należności Skarbu Państwa uwzględniono odsetki ustawowe naliczone na dzień 31.12.2001 r., w łącznej kwocie 741.306.949 zł.

4.6 Działania windykacyjne Skarbu Państwa

W 2001 r. działania windykacyjne doprowadziły do odzyskania kwot zapłaconych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji Skarbu Państwa w wysokości 118.293.237 zł. Na kwotę tę składają się dochody uzyskane w wyniku spłat dokonywanych przez dłużników w związku z zawartymi umowami o spłatę długu oraz dochody wynikające z innych czynności windykacyjnych. Spłaty zobowiązań wobec Skarbu Państwa dokonywane były również przez podmioty, z którymi nadal trwają rozmowy, co do szczegółowych warunków spłaty tych zobowiązań.

W tym przypadku Ministerstwo Finansów nadal uzależnia kontynuowanie rozmów, co do sposobu uregulowania przez dłużników zadłużenia z tytułu zrealizowanych poręczeń lub gwarancji od regularnego dokonywania wpłat środków finansowych na poczet długu.

Dochody powiększyły także wpływy z tytułu dokonania sprzedaży wierzytelności Skarbu Państwa. Sprzedaż wierzytelności dotyczyła dwóch podmiotów i została dokonana za zgodą Rady Ministrów.

Skuteczność działalności zmierzającej do odzyskania wierzytelności z tytułu zrealizowanych poręczeń lub gwarancji jest ograniczona, podobnie jak w latach poprzednich, trudną sytuacją finansową dłużników.

Szczególnie wyraźnie dotyczy to niektórych sektorów gospodarczych np. hutniczego oraz zbrojeniowego. W tej sytuacji niewątpliwym wpływem na skuteczność działań windykacyjnych będzie miało powodzenie reform związanych z poszczególnymi sektorami chociażby związanych z restrukturyzacją hutnictwa w ramach ustawy o restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali.

Pomimo wielu zewnętrznych, negatywnych zjawisk wywierających wpływ na dochody z tytułu prowadzonych działań windykacyjnych zmniejsza się ilość podmiotów, w stosunku do których działania te okazują się nieskuteczne. Zmniejsza się również ilość dłużników Skarbu Państwa, realizujących inwestycje centralne i pozostających przedsiębiorstwami państwowymi lub spółkami ze 100% udziałem Skarbu Państwa, z którymi nie udało się w roku 2001, w sposób formalny, uregulować sprawy spłaty długu.

4.7 Inne rodzaje poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa przewidziane w ustawie z dnia 8 maja 1997 r.

Na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne istnieje również możliwość udzielania:

- regwarancji kredytowych w obrocie zagranicznym,
- poręczeń wykonania zobowiązań wynikających z obligacji,
- gwarancji naprawienia szkód powstałych z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez podmioty państwowe i samorządowe umów związanych z realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych.

W 2001 r. Skarb Państwa nie udzielił żadnego z w/w rodzajów poręczeń lub gwarancji.

5. Poręczenia i gwarancje udzielone przez niektóre osoby prawne

Obowiązek informowania Ministra Finansów o udzielonych poręczeniach i gwarancjach na podstawie art. 34 oraz art. 2 pkt. 3, ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne mają podmioty, nie będące bankami oraz zakładami ubezpieczeń, uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do udzielania poręczeń lub gwarancji w ramach powierzonych im zadań państwowych lub w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Są to przede wszystkim:

- a) państwowe osoby prawne utworzone w drodze ustawy,
- b) spółki prawa handlowego, w których akcje (udziały) stanowiące własność Skarbu Państwa przekraczają połowę kapitału akcyjnego (zakładowego),
- c) spółdzielnie, w których wartość udziałów stanowiących własność Skarbu Państwa przekracza połowę funduszu udziałowego,
- d) fundacje, w których fundatorem jest Skarb Państwa,
- e) osoby prawne, w których akcje (udziały) stanowiące własność Skarbu Państwa lub podmiotów, o których mowa pod lit. a)-d), przekraczają połowę kapitału akcyjnego (zakładowego) lub funduszu udziałowego,
- f) fundacje, w których fundatorami są osoby prawne, o których mowa w lit. a)-d).

Zgodnie z art. 33 w/w ustawy osoby prawne, o których mowa powyżej mogą udzielać poręczeń lub gwarancji do wysokości nie wyższej niż 30% kapitałów

własnych, w odniesieniu do łącznej wartości gwarancji i poręczeń oraz do wysokości 10% kapitałów własnych za zobowiązania określonego podmiotu.

Powyższe uregulowania stwarzają mechanizm kontroli pozabilansowego, potencjalnego zadłużania się państwowych osób prawnych. Poręczenia i gwarancje udzielane przez niektóre osoby prawne stanowią ryzyko podejmowane przez te podmioty na własny rachunek, co nie obciąża bezpośrednio budżetu państwa. Są to jednak zobowiązania podejmowane w ciężar publicznych środków jakimi są kapitały tych jednostek.

Zgodnie z informacjami przekazanymi Ministerstwu Finansów przez osoby prawne objęte obowiązkiem sprawozdawczym, łączny stan potencjalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji, na dzień 31.12.2001 r., wyniósł około 8,5 mld zł. Nastąpił ponad czterokrotny wzrost wysokości tych zobowiązań w porównaniu do ich wysokości na koniec 2000 roku. Tak znaczny wzrost potencjalnych zobowiązań związany jest m.in. z udzieleniem w I kwartale przez Elektrownię Turów S.A. gwarancji za zobowiązania Spółki Celowej wynikające z tytułu emisji euroobligacji, do łącznej wysokości stanowiącej równowartość 550 mln USD oraz z udzieleniem w IV kwartale przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. gwarancji dla PGNiG Finance B.V. (spółki zależnej) do łącznej wysokości 1.374 mln EUR.

Stan należności wynikający z udzielonych gwarancji i poręczeń obniżył się w stosunku do poprzedniego roku o około 20%, osiągając wartość 84,5 mln zł.

W roku 2001 sprawozdania finansowe przekazało do Ministerstwa Finansów 228 podmiotów gospodarczych, tj. o około 25% mniej niż w roku ubiegłym.

W ramach tej grupy podmiotów, szczegółowej ocenie podlega działalność gwarancyjno – poręczeniowa najważniejszych agencji rządowych. Wynika to z ich istotnego znaczenia w procesach restrukturyzacyjnych zachodzących w poszczególnych sektorach gospodarki.

Najważniejsze informacje dotyczące poręczeń i gwarancji udzielonych przez główne państwowe agencje w roku 2001 (wg stanu na dzień 31.12.2001 r.) prezentuje poniższa tabela:

Podmiot udzielający poręczeń i gwarancji	Kwota udzielonych w 2001 roku poręczeń i gwarancji w zł	Stan potencjalnych zobowiązań wynikających z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji w zł	Stan należności powstałych w związku z wykonaniem udzielonych poręczeń i gwarancji w zł	Wartość kapitałów (funduszy) własnych w zł
Agencja Rynku Rolnego	280.240.200	201.334.080	69.348.220	1.153.177.880
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	4.205.828	19.551.540	827.781	308.347.461
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	23.773.864	87.067.589	6.394.534	911.526.142

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa	5.001.000	17.396.226	2.293.884	6.381.267.896
Państwowa Agencja Restrukturyzacji i Górnictwa Węgla Kamiennego S.A.	3.100.000	3.300.000	4.952.924	34.795.897
Ogółem	316.320.892	328.649.435	83.817.343	-

W roku 2001 zaobserwowano tendencję do nieznacznego spadku działalności poręczeniowo-gwarancyjnej w ramach wykonywanych działań przez w/w podmioty.

Obniżenie kwoty poręczeń i gwarancji udzielonych przez agencje państwowe w 2001 r. o ponad 16% związane jest głównie ze spadkiem kwoty udzielonych poręczeń przez Agencję Rynku Rolnego (spadek w stosunku do roku 2000 o przeszło 15%).

W roku 2001 Agencja Rynku Rolnego udzieliła poręczeń i gwarancji związanych z realizacją postanowień zawartych w uchwałach Rady Ministrów w sprawie udzielania przez Agencję Rynku Rolnego poręczeń spłaty kredytów zaciąganych na skup buraków cukrowych ze zbiorów 2000 i 2001 roku i przechowywania wyprodukowanego z nich cukru, w łącznej wysokości 82.000.000 zł.

Ponadto w ramach realizacji uchwały Rady Ministrów dotyczącej skupu zbóż Agencja udzieliła 101 poręczeń spłaty kredytów, w łącznej wysokości 198.240.200 zł.

W miesiącu grudniu 2001 r. Agencja dokonała zapłaty z tytułu zobowiązania wynikającego z udzielonego poręczenia (udzielonego w ramach wspierania skupu buraków cukrowych) w łącznej kwocie 5.539,5 tys. zł i jednocześnie odzyskała wydatkowane środki przejmując cukier o równowartości spłaconego zobowiązania. Realizacja powyższego zobowiązania nie wpłynęła na stan należności Agencji Rynku Rolnego na koniec 2001 r., ich ponad 30% wzrost w stosunku do roku ubiegłego wynika głównie ze wzrostu odsetek od niespłaconych należności powstałych w latach ubiegłych.

Pozostałe państwowe agencje ujęte w przedstawionej powyżej tabeli w roku 2001 udzielały poręczeń i gwarancji na kwoty stanowiące niewielką część ich kapitałów lub funduszy własnych. W związku z tym, fakt zmiany powyższych kwot, a także zmiany stanów potencjalnych zobowiązań oraz należności na koniec 2001 r., w porównaniu do roku 2000 nie zagrażały sytuacji finansowej tych podmiotów.

6. Poręczenia Banku Gospodarstwa Krajowego ze środków Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych

Na mocy przepisów ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne funkcjonuje w Banku Gospodarstwa Krajowego Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych. Stanowi on instrument wspierania małych i średnich podmiotów gospodarczych. Bank Gospodarstwa Krajowego może udzielać poręczeń i gwarancji w ramach tego Funduszu do kwoty nie przekraczającej 1.500.000 EUR. BGK udziela poręczeń we współpracy z ponad 40 bankami – sygnatariuszami umów o współpracy, dysponującymi siecią ponad 2 tys. oddziałów. Poręczeniami BGK mogą być objęte

przede wszystkim kredyty inwestycyjne oraz kredyty przeznaczone na zakup materiałów lub surowców do produkcji.

Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych na dzień 31.12.2001 r. dysponował kapitałem w wysokości 113.166.940 zł, z czego 49.432.740 zł stanowią dotacje budżetowe, udzielone w latach poprzednich. Pozostałą część stanowi przychód finansowy z lokat środków Funduszu w skarbowe papiery wartościowe.

BGK udzielił łącznie, od początku działalności Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych do dnia 31.12.2001 r.: 973 poręczenia spłaty kredytów gospodarczych dla małych i średnich przedsiębiorstw w wysokości 249.783.830 zł oraz 1.603 poręczenia w ramach portfela kredytów studenckich w wysokości 10.649.890 zł.

W 2001 r. BGK udzielił ze środków Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych 242 poręczenia spłaty kredytów gospodarczych na kwotę 52.154.480 zł. W stosunku do roku 2000 liczba udzielonych poręczeń dla małych i średnich przedsiębiorstw wzrosła o około 2%, natomiast kwota udzielonych poręczeń zmniejszyła się o około 4%. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez BGK, zmniejszenie kwoty udzielonych poręczeń wynika ze zwiększenia się ilości poręczeń udzielanych w trybie uproszczonym (kwota poręczenia wynosi wówczas do 100.000 EUR i obejmuje nie więcej niż 50% kwoty kredytu).

BGK udzielił również w 2001 r. 866 poręczeń w ramach portfela kredytowego dla studentów w łącznej wysokości 6.664.450 zł. Powyższe poręczenia udzielane są na mocy podpisywanego corocznie aneksu do umowy zawartej w dniu 6 sierpnia 1997 r., w Warszawie, pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Finansów, a Bankiem Gospodarstwa Krajowego, w sprawie określenia szczegółowych warunków i trybu udzielania poręczeń ze środków Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych, wysokości, warunków i trybu pobierania opłat prowizyjnych z tytułu udzielonych poręczeń oraz w sprawie przeznaczenia środków funduszu na inne cele związane z udzielaniem poręczeń. W dniu 3 października 2001 r. został podpisany Aneks Nr 6 do cytowanej powyżej umowy w sprawie udzielania poręczeń kredytów studenckich począwszy od roku akademickiego 2001/2002 i w latach następnych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 lipca 1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz. U. Nr 108, poz. 685, z późn. zm.).

Na dzień 31.12.2001 r. łączne, potencjalne, niewymagalne zobowiązania KFPK z tytułu udzielonych poręczeń wyniosły 136.319.910 zł, w tym: 126.086.230 zł z tytułu udzielonych poręczeń w ramach kredytów gospodarczych oraz 10.233.680 zł w ramach portfela kredytów studenckich. Zgodnie ze stanem z dnia 31.12.2000 r. łączne, potencjalne, niewymagalne zobowiązania KFPK z tytułu udzielonych poręczeń wyniosły 117.065.080 zł w związku z czym w roku 2001 nastąpił przeszło 16% wzrost zobowiązań z tego tytułu w porównaniu do roku 2000.

Należności z tytułu poręczeń udzielonych przez BGK, wg stanu na dzień 31.12.2001 r. wyniosły 9.969.100 zł, w tym 9.967.110 zł z tytułu spłaty kredytów gospodarczych oraz 1.990 zł z tytułu poręczeń kredytów studenckich. Stan należności na koniec 2001 r. stanowił zatem:

- 7,3% kwoty potencjalnych zobowiązań KFPK z tytułu udzielonych poręczeń,
- 3,8% ogólnej kwoty udzielanych przez BGK, ze środków KFPK, poręczeń.

Należności z tytułu spłaty poręczanego kredytu za kredytobiorcę, wg stanu na dzień 31.12.2000 r. wyniosły 7.442.470 zł, co oznacza, że w 2001 r. nastąpił około 34% wzrost należności w stosunku do 2000 roku.

W 2001 r. wypłacono z tytułu 20 udzielonych poręczeń kwotę 2.383.920 zł: za 16 firm oraz za 2 studentów (w kwocie 1.820 zł). W 2000 r. dokonano wypłat wyłącznie w przypadku poręczeń kredytów gospodarczych w wysokości 4.796.540 zł, z tytułu udzielonych 21 poręczeń za 18 kredytobiorców. W porównaniu do 2000 r. kwota wypłat dokonana w 2001 r. zmniejszyła się o połowę.

W celu zwiększenia ilości udzielanych poręczeń dla drobnej przedsiębiorczości Minister Finansów ustalił kwotę do wysokości której Bank Gospodarstwa Krajowego może udzielać poręczeń w 2001 r., na poziomie trzykrotności posiadanych przez KFPK środków, wg stanu na dzień 31.12.2000 roku. Taka sama wysokość mnożnika udzielanych poręczeń przez BGK była również stosowana w latach poprzednich.

7. Informacja o liczbie i wartości akcji składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa

Zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa został utworzony na mocy art. 25 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne jako alternatywne, obok budżetu państwa, źródło spłat poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa zobowiązań.

Zasób ten powinien być zasilany poprzez:

- coroczne wyodrębnianie, w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, akcji i udziałów Skarbu Państwa w spółkach,
- wyodrębnienie akcji i udziałów Skarbu Państwa w spółkach, uzyskanych w wyniku dochodzenia przez Ministra Finansów wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

W roku 2001 weszły w życie dwa rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wyodrębnienia akcji w spółkach stanowiących własność Skarbu Państwa, przeznaczonych na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa. Do zasobu majątkowego zostały wyodrębnione akcje następujących spółek:

- KGHM „Polska Miedź” S.A.-68 akcji zwykłych na okaziciela, seria A, o wartości nominalnej 10 zł każda,
- Impexmetal S.A.-2 akcje zwykłe na okaziciela, seria A, o wartości nominalnej 10 zł każda,
- Pekao S.A.-127 akcji zwykłych na okaziciela, seria A, o wartości nominalnej 1 zł każda,
- Telekomunikacja Polska S.A.-41.576 akcji zwykłych na okaziciela, seria A, o wartości nominalnej 3 zł każda,
- Elektrownia „Bełchatów” S.A.-560.000 akcji zwykłych na okaziciela, seria A, numery od 1 do 560.000 i o wartości nominalnej 10 zł każda,

- Centrozap S.A.-8600 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 5 zł każda,
- Bank Polska Kasa Opieki S.A.-1280 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 1 zł każda,
- Fabryka Maszyn „Bumar-Koszalin” S.A.-4.110.000 akcji zwykłych imiennych, seria A, numery od 00.000.001 do 004.110.000 o wartości nominalnej 1 zł każda,
- PZF „Cefarm” S.A.-1.175.000 akcji zwykłych na okaziciela, seria A, numery od 0.000.000.001 do 0.001.175.000 o wartości nominalnej 10 zł każda.

Na dzień 31.12.2001 r. powyższe akcje pozostawały na zasobie majątkowym Skarbu Państwa przeznaczonym na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa.

8. Informacja o wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych został utworzony, na podstawie art. 30 ustawy z dnia 8 maja 1997 r., o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne w Banku Gospodarstwa Krajowego, w celu gromadzenia na nim przychodów ze sprzedaży akcji i udziałów składających się na omawiany powyżej zasób majątkowy, a także w celu dokonywania spłat zobowiązań związanych z poręczeniami i gwarancjami Skarbu Państwa.

Na dzień 31.12.2001 r., po zbyciu w roku 2000 1.635.000 akcji Zespołu Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A. na kwotę 77.790.160 zł, Minister Finansów, na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych oraz na rachunku terminowym w BGK, dysponuje środkami w wysokości 96.668.265 zł.

Załącznik

Potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń - struktura wg zapadalności oraz kategorii ryzyka

w zł

Kategoria ryzyka	Ryzyko	Kwota potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń						
		Stan na 31.12.2001 r.	Zobowiązania przypadające do spłaty w latach					
			2002	2003	2004	2005	2006	od 2007
I-niska	0% -30%	10 280 837 222	1 005 052 944	878 670 786	753 709 906	660 610 900	649 414 838	6 333 377 848
II-średnia	30% -50%	7 891 492 616	948 103 181	903 735 346	857 266 608	850 533 368	824 807 050	3 507 047 063
III-podwyższona	50% -80%	4 371 258 201	1 562 641 724	400 888 815	535 477 893	524 375 766	535 979 871	811 894 132
IV-wysoka	80% -100%	333 106 942	83 460 580	62 626 085	23 644 258	21 746 141	15 775 944	125 853 934
V-wypłaty z b.p.	100%	369 394 643	177 155 169	133 053 032	17 125 286	12 903 029	12 595 001	177 155 170
Łącznie		23 246 089 624	3 776 413 598	2 378 974 065	2 187 223 950	2 070 169 205	2 038 572 705	10 794 736 101
gwarancje ubezpieczeniowe	-	3 986 300 000	3 986 300 000	0	0	0	0	0